

KOALICIJA ZA REKOM

STATUT

PRIJEDLOG

**REGIONALNE KOMISIJE ZA UTVRĐIVANJE ČINJENICA O
RATNIM ZLOČINIMA I DRUGIM TEŠKIM KRŠENJIMA LJUDSKIH
PRAVA NA PODRUČJU NEKADAŠNJE SFRJ**

26. ožujka 2011.

Sadržaj

Preambula

DIO I – ZNAČENJE POJMOVA U OVOM STATUTU

Članak 1 - Značenje pojmova u ovom Statutu

DIO II - OPĆE ODREDBE

Članak 2 - Definicija

Članak 3 - Oznake

Članak 4 - Sjedište i izvršno tajništvo

Članak 5 - Pravni status

Članak 6 - Razdoblje djelovanja

Članak 7 - Zastupanje i predstavljanje

Članak 8 - Upotreba jezika

Članak 9 - Pravo na pružanje doprinosa radu Komisije

Članak 10 - Principi djelovanja Komisije

DIO III - OBAVEZA SURADNJE S KOMISIJOM

Članak 11 - Obaveza suradnje strana ugovornica s Komisijom

Članak 12 - Suradnja Komisije s drugim državama i s međunarodnim organizacijama

DIO IV – CILJEVI I ZADACI KOMISIJE

Članak 13 - Ciljevi

Članak 14 - Zadaci

DEO V - NADLEŽNOST KOMISIJE

Članak 15 - Razdoblje i područje istraživanja

Članak 16 - Kršenja prava u nadležnosti Komisije

DIO VI - OVLAŠTENJA KOMISIJE

Članak 17 - Uzimanje izjava

Članak 18 - Prikupljanje dokumentacije

Članak 19 - Terenska istraživanja i posjete

Članak 20 - Javna slušanja žrtava i drugih osoba

Članak 21 - Održavanje tematskih sesija

Članak 22 - Pravilnici Komisije

DIO VII – IZBOR ČLANOVA I ČLANICA KOMISIJE

Članak 23 - Sastav Komisije

Članak 24 - Kriteriji za izbor članova i članica

Članak 25 - Istovjetnost postupka izbora članova i članica

Članak 26 - Kandidiranje članova i članica

Članak 27 - Sastav i izbor selekcijskih odbora

Članak 28 - Izbor kandidata/kandidatkinja za članstvo u Komisiji od strane selekcijskih odbora

Članak 29 - Izbor članova i članica Komisije od strane predsjednika/predsjedništva strana ugovornica

Članak 30 - Konstitutivna sjednica

Članak 31 - Izbor predsjedavajućeg/predsjedavajuće i usvajanje Poslovnika

Članak 32 - Kворum i odlučivanje

Članak 33 - Prestanak mandata člana/članice

Članak 34 - Privremeno udaljavanje od dužnosti člana/članice

DIO VIII - PRAVA I OBVEZE ČLANOVA/ČLANICA I OSOBLJA KOMISIJE

Članak 35 - Savjesnost, nezavisnost i nepristranost

Članak 36 - Povlastice i imunitet

Članak 37 - Zaštita izvora i povjerljivih podataka

Članak 38 - Status članova i članica Komisije i osoblja Komisije

DIO IX – STRUKTURA KOMISIJE

Članak 39 - Izvršno Tajništvo i tematska odjeljenja

Članak 40 - Uredi Komisije u stranama ugovornicama

Članak 41 - Arhiv

DIO X – FINANCIRANJE KOMISIJE

Članak 42 - Financiranje

Članak 43 - Financijsko izvještavanje

DIO XI - ZAVRŠNI IZVJEŠTAJ KOMISIJE

Članak 44 - Izrada i objavljivanje završnog izvještaja

Članak 45 - Sadržaj završnog izvještaja

Članak 46 - Nalazi o ratnim zločinima i teškim kršenjima ljudskih prava

Članak 47 - Obaveza parlamenata i vlada da razmotre završni izvještaj

DIO XII – RAZNO

Članak 48 - Kaznene odredbe

Članak 49 - Uloga Komisije u kaznenom procesuiranju

DIO XIII - ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 50 - Završetak rada Komisije

Članak 51 - Stupanje Statuta na snagu

Preambula

Strane ugovornice,

Imajući u vidu da suđenja pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju i domaćim sudovima, iako značajno doprinose kažnjavanju počinitelja zločina, ne zadovoljavaju u punoj mjeri potrebu žrtava za pravdom, niti sama po sebi mogu stvoriti dovoljne uvjete za postizanje trajnog mira u regiji;

Izražavajući suosjećanje sa žrtvama svih naroda na teritoriju nekadašnje SFRJ, a protiveći se zloupotrebi žrtava u političke svrhe i nadmetanju u viktimizaciji;

Prepoznajući da inicijativa poduzeta na regionalnom nivou i zasnovana na otvorenom dijalogu, istraživanju i analizi činjenica, predstavlja najbolji put do sveobuhvatnog povijesnog zapisa o zločinima koji su počinjeni u navedenom razdoblju , kao i o ulozi nacionalnih elita, institucija i pojedinaca u traumatičnim događajima;

Odlučne da u najvećoj mogućoj mjeri pomognu utvrđivanju sudbine velikog broja pojedinaca koji se još uvijek vode kao nestali;

Odlučne da zajednički doprinesu prihvaćanju činjenica o ratnim zločinima i teškim kršenjima ljudskih prava prema svim žrtvama i obnovi povjerenja između pojedinaca, naroda i država u regiji;

U cilju jačanja demokracije, vladavine prava i kulture poštivanja ljudskih prava,

Proglašavaju

Osnivanje Regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava, počinjenim na području nekadašnje SFRJ u razdoblju od 1991. do 2001. godine.

DIO I – ZNAČENJE POJMOVA U OVOM STATUTU

Članak 1

Značenje pojmova u ovom Statutu

- „**Borci**“ su, u kontekstu *međunarodnog* oružanog sukoba:
    - pripadnici oružanih snaga jedne strane u sukobu, kao i pripadnici policije i dobrovoljačkih jedinica koji ulaze u sastav tih oružanih snaga,
    - pripadnici ostalih policija i ostalih dobrovoljačkih jedinica, podrazumijevajući tu i organizirane pokreta otpora, koji pripadaju jednoj strani u sukobu i koji djeluju izvan ili u okviru svog vlastitog teritorija, čak i da je taj teritorij okupiran, pod uvjetom da te policije ili dobrovoljačke jedinice, podrazumijevajući tu i ove organizirane pokrete otpora, ispunjavaju sljedeće uvjete:
      - a) da na čelu imaju osobu odgovornu za svoje podčinjene;
      - b) da imaju određen znak za razlikovanje i koji se može uočiti na odstojanju;
      - c) da otvoreno nose oružje;
      - d) da se, pri svojim djelovanjima, pridržavaju ratnih zakona i običaja;
    - pripadnici redovnih oružanih snaga koji izjavljuju da pripadaju jednoj vladi ili vlasti koju nije priznala sila pod čijom se vlašću nalaze;
    - stanovništvo neokupiranog teritorija koje se, uslijed približavanja neprijatelja, dobrovoljno diže na oružje da bi pružilo otpor neprijateljskoj najezdi, a koje nije imalo vremena da se organizira kao redovna oružana sila, ako ono otvoreno nosi oružje i ako poštuje ratne zakone i običaje (tzv. *levee en masse*).
- Borcima u *nemeđunarodnim* oružanim sukobima smatraju se:
- pripadnici oružanih snaga države, i
  - pripadnici disidentskih oružanih snaga i drugih organiziranih naoružanih grupa koje, pod odgovornom komandom, vrše kontrolu nad određenim dijelom teritorija što im omogućava da provode stalne i usklađene vojne operacije i provode odredbe međunarodnog humanitarnog prava određene Dopunskim Protokolom II uz četiri Ženevske konvencije;
- „**Civili**“ su sve osobe koja nisu borci;
  - „**Član/članica Komisije**“ je osoba izabrana od strane predsjednika strane ugovornice, u postupku propisanom u Dijelu VII ovog Statuta;
  - „**Komisija**“ je Regionalna komisija za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava na području nekadašnje Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (skraćeni naziv: REKOM);
  - „**Mjesto zatvaranja**“ je zatvoreni ili otvoreni prostor u kojem se nalazi jedna ili više osoba lišenih slobode;

- **“Ministar nadležan za ljudska prava”** podrazumijeva ministra/ministicu za ljudska i manjinska prava u državama u kojima takvo ministarstvo postoji, a u drugim državama ministra/ministicu pravosuđa, odnosno ministra/ministicu za zajednice i povratak;
  - **„Nestala osoba”** je osoba uhapšena, pritvorena, oteta ili na bilo koji drugi način lišena slobode od strane državnih organa ili oružane grupe koja im se aktivno suprotstavlja, odnosno od strane osobe ili grupe osoba koja postupaju po ovlaštenju, uz podršku ili suglasnost državnih organa ili oružane grupe, nakon čega organi ili osobe, odnosno grupe, koje su lišile osobu slobode odbijaju priznati lišavanje slobode ili skrivaju sudbinu nestale osobe ili mjesto na kojem se ona nalazi, i/ili osoba nestala u oružanom sukobu čije su okolnosti nestanka poznate nadležnim državnim tijelima, ili se još uvijek ispituju.
  - **„Pripadnici oružanih snaga”** su pripadnici regularnih oružanih snaga države, te grupa i jedinica stavljenih pod komandu koja je odgovorna državi;
- “Rat ili drugi oblik oružanog sukoba”** podrazumijeva upotrebu oružane sile između država ili produženo oružano nasilje između vlasti i organiziranih naoružanih grupa, odnosno između organiziranih naoružanih grupa unutar jedne države;
- **“Ratni zločin”** podrazumijeva značenje termina “ratni zločin” u međunarodnom humanitarnom pravu, genocid i zločine protiv čovječnosti, i obuhvaća, ali se ne ograničava na, sljedeće zločine:
    - a. genocid;
    - b. progon;
    - c. ubojstva;
    - d. porobljavanje;
    - e. protupravno zatvaranje;
    - f. mučenje;
    - g. prisilne nestanke;
    - h. deportaciju i prisilno premještanje stanovništva;
    - i. silovanje i druge teške oblike seksualnog zlostavljanja;
    - j. oduzimanje i uništavanje imovine velikih razmjera;
    - k. uzimanje talaca;
    - l. uništavanje vjerskih i kulturno-povijesnih objekata;
    - m. korištenje civila i ratnih zarobljenika kao “živih štitova”.
  - **“Skupštinsko tijelo nadležno za ljudska i manjinska prava”** podrazumijeva, zavisno od naziva u različitim stranama ugovornicama, skupštinske odbore ili komisije nadležne za ljudska prava ili međunacionalne odnose;
  - **“Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija (dalje: SFRJ)”** je država koju je činilo šest republika, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Hrvatska, Makedonija, Slovenija, Srbija, i dvije autonomne pokrajine, Kosovo i Vojvodina, i koja je postojala *de facto* od 29. studenog 1943. godine do raspada federativne zajednice 1991. godine, u međuvremenu promijenivši naziv nekoliko puta;
  - **“Teška kršenja ljudskih prava”** uključuju: ubojstva; porobljavanje; protupravno zatvaranje; mučenje; prisilne nestanke; deportaciju i prisilno premještanje stanovništva, sistematsku diskriminaciju, i ostala kršenja ljudskih prava, predviđena Međunarodnim paktovima o ljudskim pravima i drugim

međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima koji su obavezivali sve strane ugovornice, a za koja Komisija procijeni da po svojim osobinama i posljedicama imaju karakter “teških kršenja ljudskih prava”;

- **“Počinitelj”** je osoba koja je pravomoćno osuđena kao izvršitelj, suizvršitelj, ili sudionik u izvršenju ratnog zločina ili djela koje predstavlja drugo teško kršenje ljudskih prava;
- **“Žrtve”** su osobe koje su, individualno ili kolektivno, pretrpjele štetu, uključujući fizičku ili mentalnu povredu, emocionalnu patnju, ekonomski gubitak ili značajno ograničenje njihovih osnovnih prava kroz postupke ili nečinjenja koje predstavlja teško kršenje međunarodnim pravom priznatih ljudskih prava ili teško kršenje međunarodnog humanitarnog prava. Termin žrtva također uključuje članove najuže obitelji ili osobe koje je direktna žrtva izdržavala, kao i osobe kojima je nanijeta šteta prilikom intervencije čija je svrha bila pomoć žrtvi ili sprečavanje novih kršenja.

DIO II - OPĆE ODREDBE

Članak 2 *Definicija*

1. Regionalna komisija za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava na teritoriju nekadašnje SFRJ je međunarodna organizacija osnovana ovim pravnim aktom.
2. Skraćeni naziv je REKOM.

Članak 3 *Oznake*

Komisija odlučuje o svom vizualnom identitetu koji uključuje znak, logo, i pečat.

Članak 4 *Sjedište i Izvršno Tajništvo*

1. Sjedište Komisije je u Sarajevu.
2. Podršku u radu članovima i članicama Komisije osigurava Izvršno Tajništvo, u sjedištu Komisije.

Članak 5
Pravni status

1. Komisija ima pravni subjektivitet.
2. Komisija usvaja budžet, poslovnik i pravilnike kojima uređuje organizaciju i provođenje svojih poslova, u skladu s ovim Statutom.
3. Komisija će s nadležnim vlastima Bosne i Hercegovine zaključiti sporazum o aranžmanima zemlje domaćina.

Članak 6
Razdoblje djelovanja

1. Razdoblje djelovanja Komisije je tri godine.
2. Razdoblje djelovanja Komisije ne obuhvaća razdoblje priprema koji počinje od konstitutivne sjednice i traje najduže šest mjeseci.
3. Komisija može produžiti razdoblje djelovanja za najviše šest mjeseci.

Članak 7
Zastupanje i predstavljanje

1. Komisiju zastupa i predstavlja predsjedavajući/a Komisije.
2. Komisija može odlučiti da je predstavlja drugi član ili članica.

Članak 8
Upotreba jezika

1. U radu Komisije u ravnopravnoj upotrebi su albanski, bosanski, crnogorski, hrvatski, makedonski, slovenski i srpski jezik, ćirilčno i latinično pismo, te znakovni jezik gluhih i nagluhih osoba shodno području iz kojeg osoba dolazi.
2. Upotrebu jezika i pisma Komisija detaljnije regulira poslovnikom, uz poštovanje načela efikasnosti i ekonomičnosti.
3. U komunikaciji s Komisijom svatko ima pravo koristiti svoj jezik i pismo.
4. Na javnim slušanjima, sudionici govore na svom jeziku.
5. U uredima u stranama ugovornicama, u pogledu jezika primjenjuju se propisi države u kojoj se nalazi ured.

Članak 9

Pravo na pružanje doprinosa radu Komisije

Svatko ima pravo, u skladu sa Statutom, pružiti doprinos radu Komisije, ako Komisija smatra da bi to doprinijelo ostvarivanju njenih ciljeva.

Članak 10

Principi djelovanja Komisije

Članovi/članice i osoblje Komisije dužni su rukovoditi se u svome radu sljedećim vrijednostima i principima:

- (a) poštivanje ljudskog dostojanstva;
- (b) neovisnost i nepristranost;
- (c) posvećenost istini;
- (d) jednakost i poštivanje ljudskih prava i sloboda;
- (e) odgovornost, pristupačnost i otvorenost;
- (f) brižljivo istraživanje činjenica i pravičnost procedure;
- (g) integritet, odlučnost i pridržavanje najviših standarda profesionalne etike;
- (h) posebna zaštita žrtava seksualnog zlostavljanja i osoba koje su bile maloljetne u razdoblju koje obuhvaća mandat Komisije;
- (i) zaštita povjerljivosti.

DIO III - OBAVEZA SURADNJE S KOMISIJOM

Članak 11

Obaveza suradnje strana ugovornica s Komisijom

1. Strane ugovornice obavezne su surađivati s Komisijom i omogućiti joj djelotvorno izvršavanje zadataka u skladu sa Statutom.
2. Na zahtjev Komisije, nadležni organi vlasti u strani ugovornici pravovremeno osiguravaju pristup podacima i dokumentima, uključujući mogućnost uzimanja izjava od predstavnika državnih institucija i provođenje terenskog istraživanja, osim ako bi time bili prekršeni propisi strane ugovornice o tajnosti podataka.

3. Podaci ili dokumenti koji ukazuju na izvršenje ratnog zločina, odnosno drugog teškog kršenja ljudskih prava, i/li na moguće počinitelje, kao i dokumenti izrađeni s ciljem prikrivanja počinjenog zločina, odnosno kršenja ljudskih prava, ne smatraju se tajnom.
4. U slučaju da država smatra da bi otkrivanje određenog podatka ili dokumenta koji je zatražila Komisija bilo protivno propisima o tajnosti podataka, poduzet će se sve razumne mjere u cilju nadilaženje sporne situacije zajedničkim angažiranjem Komisije i države. Ove mjere podrazumijevaju, ali se ne ograničavaju na:
- (a) izjašnjenje Komisije o relevantnosti podatka ili dokumenta koji se traži; i
  - (b) dogovor o uvjetima otkrivanja podatka, uključujući, između ostalog, djelomično otkrivanje sadržaja dokumenta, ograničavanje objavljivanja podatka i primjene drugih mjera zaštite povjerljivosti podataka.

Članak 12

Suradnja Komisije s drugim državama i s međunarodnim organizacijama

Komisija može zaključiti sporazume o suradnji s državama izvan područja nekadašnje SFRJ i s međunarodnim organizacijama.

DIO IV – CILJEVI I ZADACI KOMISIJE

Članak 13

Ciljevi

Komisija ima sljedeće ciljeve:

- (a) utvrditi činjenice o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava počinjenim na teritoriju nekadašnje SFRJ u razdoblju od 1. siječnja 1991. do 31. prosinca 2001. godine, političkim i društvenim okolnostima koje su utjecale na činjenje ovih djela i posljedicama do kojih su zločini i kršenja prava doveli;
- (b) priznati nepravde nanijete žrtvama, u cilju izgradnje kulture solidarnosti i suosjećanja;
- (c) doprinijeti ostvarivanju prava žrtava;
- (d) doprinijeti da političke elite i društva u stranama ugovornicama prihvate činjenice o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava;
- (e) doprinijeti rasvjetljavanju sudbine nestalih;

- (f) doprinijeti sprečavanju ponavljanja ratnih zločina i drugih teških kršenja ljudskih prava.

Članak 14 **Zadaci**

Komisija ima sljedeće zadatke:

- (a) prikupiti podatke o slučajevima ratnih zločina i drugim teškim kršenjima ljudskih prava, pružiti njihov detaljan opis, prikazati obrasce kršenja prava i njihove posljedice;
- (b) prikupiti podatke o sudbini nestalih i surađivati s nadležnim tijelima koja se u stranama ugovornicama bave potragom za nestalima;
- (c) izraditi popise ljudskih gubitaka u vezi s ratom ili drugim oblikom oružanog sukoba:
  - i. civila koji su izgubili život ili nestali u vezi s ratom ili drugim oblikom oružanog sukoba; i
  - ii. boraca koji su izgubili život ili nestali u vezi s ratom ili drugim oblikom oružanog sukoba;
- (d) prikupiti podatke o mjestima zatvaranja u vezi sa ratom ili drugim oblikom oružanog sukoba, osobama koje su protupravno zatvarane, podvrgavane mučenju i nečovječnom postupanju, i izradi njihov sveobuhvatan popis uz zaštitu identiteta gdje je to neophodno;
- (e) istražiti političke i društvene okolnosti koje su odlučujuće doprinijele izbijanju ratova ili drugih oblika oružanog sukoba, kao i činjenju ratnih zločina i drugih teških kršenja ljudskih prava;
- (f) održati javna slušanja žrtava i drugih osoba o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava;
- (g) preporučiti mjere koje se odnose na sprečavanje ponavljanja kršenja ljudskih prava i na reparacije za žrtve; i
- (h) izraditi, objaviti i predstaviti završni izvještaj na način koji će omogućiti da izvještaj dopre do što šireg kruga ljudi u državama na teritoriju nekadašnje SFRJ.

DIO V - NADLEŽNOST KOMISIJE

Članak 15 **Razdoblje i područje istraživanja**

Komisija utvrđuje činjenice o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava izvršenim u razdoblju od 1. siječnja 1991. do 31. prosinca 2001. godine u državama na teritoriju nekadašnje SFRJ, i istražuje odlučujuće političke i društvene okolnosti koje su doprinijele izbijanju ratova ili drugih oblika

oružanog sukoba, kao i činjenju ratnih zločina i drugih teških kršenja ljudskih prava, te posljedice zločina i kršenja ljudskih prava koje su se ispoljila i u razdoblju nakon 2001. godine.

Članak 16 ***Kršenja prava u nadležnosti Komisije***

Komisija utvrđuje činjenice u vezi s teškim kršenjima međunarodnog humanitarnog prava i drugim teškim kršenjima ljudskih prava navedenim u Članku 1 Statuta, pri čemu ti zločini i kršenja obuhvaćaju, ali se ne ograničavaju na, sljedeće: genocid, progon, ubojstva, porobljavanje, protupravno zatvaranje, mučenje, prisilne nestanke, deportaciju i prisilno premještanje stanovništva, silovanje i druge teške oblike seksualnog zlostavljanja, oduzimanje i uništavanje imovine velikih razmjera, uzimanje talaca, uništavanje vjerskih i kulturno-povijesnih objekata, korištenje civila i ratnih zarobljenika kao "živih štitova", i sistematsku diskriminaciju.

DIO VI - OVLAŠTENJA KOMISIJE

Članak 17 ***Uzimanje izjava***

1. Komisija uzima izjave o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava iz njene nadležnosti od žrtava, svjedoka, predstavnika institucija i počinitelja.
2. Komisija nastoji osigurati dobrovoljno davanje izjave, uz zadržavanje ovlaštenja iz stavka 8 ovog Članka.
3. Žrtve daju izjave o svojim stradanjima ili stradanjima članova obitelji isključivo na dobrovoljnoj osnovi.
4. U slučaju da osoba odbije dati izjavu Komisiji pozivajući se na zakonsku dužnost čuvanja tajnosti podataka, primjenjuju se odredbe Članka 11, stavaka 3 i 4, ovog Statuta.
5. Odredbe zakona o kaznenom postupku strane ugovornice primjenjuju se na pravo uskraćivanja davanja odgovora na pojedina pitanja i oslobađanje od dužnosti svjedočenja i druga pitanja u vezi ispitivanja osoba koja nisu uređena Statutom Komisije.
6. Na zahtjev davatelja izjave, Komisija može omogućiti davanje izjave uz zaštitu identiteta.
7. Komisija poziva osobe iz stavka 1 na način predviđen pravilima o pozivanju svjedoka iz zakona o kaznenom postupku strana ugovornica. Komisija može sa stranama ugovornicama zaključiti posebne sporazume o načinu pozivanja.
8. Ako to smatra svrhovitim, Komisija može podnijeti kaznenu prijavu lokalno nadležnom tužiteljstvu zbog osiguravanja prisutstva osoba, odnosno zbog izricanja kazne za odbijanje osobe da da izjavu, u skladu sa zakonom o kaznenom postupku države u kojoj osoba ima prebivalište, odnosno boravište.

9. Uoči, u tijeku i nakon davanja izjave Komisija, prema potrebi, osigurava psiho-socijalnu podršku žrtvama i svjedocima.

10. Komisija uzima izjave:

- (a) u mjestu prebivališta ili boravišta davatelja izjave;
- (b) u uredima Komisije;
- (c) u diplomatsko-konzularnim predstavništvima strana ugovornica, ukoliko se izjava uzima u trećim zemljama; i
- (d) na teritoriju trećih država, ako to nije u suprotnosti sa zakonskim odredbama tih država, u slučajevima da žrtve, svjedoci i ostale osobe ne mogu dati izjave u konzulatima i ambasadama strana ugovornica.

Članak 18 ***Prikupljanje dokumentacije***

Komisija prikuplja relevantnu dokumentaciju i druge materijale, uključujući:

1. dokumentaciju vlada, parlamenata, predsjedništava, lokalnih i teritorijalnih samouprava, javnih i privatnih poduzeća, vojske, policije i obavještajnih službi;
2. sudske presude, transkripte, sudske i spise tužiteljstva Međunarodnog kaznenog tribunala za bivšu Jugoslaviju, nacionalnih sudova i tužiteljstava u stranama ugovornicama i drugih sudova koji su vodili postupke za ratne zločine počinjene na teritoriju nekadašnje SFRJ;
3. arhivsku građu drugog porijekla;
4. novinske tekstove, televizijske i radio snimke;
5. pisana mišljenja stručnjaka i predstavnika institucija i organizacija, pripremljenih na poziv Komisije ili na inicijativu samih autora.

Državni organi, druge pravne osobe i građani strana ugovornica dužni su da na zahtjev Komisije pravovremeno dostave na uvid sve dokumente i druge materijale koji bi mogli biti od značaja za ostvarivanje njenih ciljeva.

Prilikom upućivanja zahtjeva za dostavljanje dokumenta ili drugih materijala Komisija nastoji što preciznije odrediti vrstu podataka koje bi traženi materijal trebao sadržavati.

U slučaju da osoba ili državni organ odbije Komisiji dostaviti na uvid zatraženi materijal, pozivajući se na zakonsku dužnost čuvanja tajnosti podataka, primjenjuju se odredbe članka 11, stavci 3 i 4, ovog Statuta.

Članak 19
Terenska istraživanja i posjete

1. Komisija utvrđuje relevantne činjenice putem odlazaka na lokacije zločina, mjesta zatvaranja, masovnih grobnica i sve druge lokacije od interesa za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava.
2. Komisija može zaključiti memorandume o razumijevanju s nadležnim državnim organima o obilascima navedenih lokacija.
3. Komisija može posjećivati lokacije zločina i masovnih grobnica, zbog izražavanja pijeteta prema žrtvama.

Članak 20
Javna slušanja žrtava i drugih osoba

1. Komisija održava javna slušanja na kojima žrtve govore o svojim stradanjima i stradanjima njima bliskih osoba.
2. Javna slušanja obuhvaćaju i počinitelje djela koja imaju karakter ratnog zločina ili drugog teškog kršenja ljudskog prava, svjedoke, kao i osobe koje su pomogle žrtvama.
3. Davanje izjave na javnom slušanju je dobrovoljno.
4. Uoči, u tijeku i poslije javnih slušanja Komisija može primijeniti mjere zaštite identiteta, posebne mjere zaštite psihičkog i fizičkog integriteta, kao i mjere psiho-socijalne podrške.
5. Elektronski mediji u državnom vlasništvu, odnosno javni servisi, na teritoriju strana ugovornica emitiraju, direktno ili odgođeno, javna slušanja. Način emitiranja reguliraju se sporazumom Komisije i javnih servisa. Komercijalni elektronski mediji imaju pravo emitirati javna slušanja, pod istim uvjetima i po pravilima koja vrijede za medije u državnom vlasništvu, odnosno javne servise.
6. Javna slušanja se mogu održavati na različitim lokacijama.

Članak 21
Održavanje tematskih sesija

6. Komisija može održati javne sesije o djelovanju državnih institucija, političkih organizacija, kulturnih i znanstvenih ustanova, crkava i vjerskih zajednica, i medija uoči i tijekom rata, odnosno drugog oblika oružanog sukoba, a u odnosu na činjenja ratnih zločina i drugih teških kršenja ljudskih prava.
7. Sudjelovanje na tematskoj sesiji je obavezno. Ako se uredno pozvana osoba, bez opravdanog razloga, ne odazove pozivu Komisije za sudjelovanjem na tematskoj sesiji, ili se pojavi i odbije dati izjavu, primjenjuje se Članak 17, stavak 8, Statuta.
8. Elektronski mediji u državnom vlasništvu, odnosno javni servisi, na teritoriju strana ugovornica emitiraju, direktno ili odgođeno, tematske sesije Komisije. Način emitiranja regulira se sporazumom Komisije i

javnih servisa. Komercijalni elektronski mediji imaju pravo emitirati tematske sesije, pod istim uvjetima i po pravilima koja vrijede za medije u državnom vlasništvu.

9. Tematske sesije se mogu održavati na različitim lokacijama.

Članak 22 ***Pravilnici Komisije***

Komisija donosi posebne pravilnike kojima regulira jedinstvenu metodologiju za:

- uzimanje izjava;
- prikupljanje dokumentacije;
- reguliranje postupka javnih slušanja;
- reguliranje tematskih sesija;
- izradu popisa ljudskih gubitaka;
- osiguravanje psiho-socijalne podrške žrtvama; i
- druga pitanja od značaja za rad Komisije.

DIO VII – IZBOR ČLANOVA I ČLANICA KOMISIJE

Članak 23 ***Sastav Komisije***

Komisiju čini dvadeset članova i članica, pri čemu se:

- (a) u Bosni i Hercegovini bira pet članova/članica;
- (b) u Hrvatskoj, Srbiji i Kosovu biraju po tri člana/članice;
- (c) u Crnoj Gori, Makedoniji i Sloveniji biraju po dva člana/članice.

Članak 24
Kriteriji za izbor članova i članica

1. Član/članica Komisije je:
  - (a) državljanin/državljanica strane ugovornice;
  - (b) osoba visokih moralnih kvaliteta, od integriteta i ugleda, posvećena tolerantnom dijalogu i konstruktivnom rješavanju sporova, koja može uživati povjerenje u svim stranama ugovornicama; i,
  - (c) osoba psiho-fizički sposobna za efikasno i kontinuirano obavljanje dužnosti člana/članice Komisije.
2. U strani ugovornici bira se najmanje jedna žena, odnosno najmanje jedan muškarac, za članicu/člana Komisije.
3. U strani ugovornici, prilikom izbora članova i članica Komisije, nastojat će se osigurati etnički reprezentativan sastav Komisije, tako što će pored pripadnika/pripadnice najbrojnije etničke zajednice nastojati izabrati i jednog/jednu ili više pripadnika/pripadnica druge etničke zajednice, odnosno drugih etničkih zajednica u toj strani ugovornici.
4. Član/članica Komisije ne može biti osoba:
  - (a) koja je obavljala istaknutu političku funkciju u posljednje dvije godine prije raspisivanja natječaja za izbor članova/članica Komisije ili u vrijeme koje obuhvaća nadležnost Komisije;
  - (b) za koju postoji ozbiljna sumnja da je odgovorna za kršenje ljudskih prava i međunarodnog humanitarnog prava, ili da je podržavala, pomagala ili poticala izvršenje takvih djela, ili da je doprinijela nekažnjavanju za ta djela, ili da je blisko povezana s osobom osuđenom, optuženom ili pod istragom za takva djela.

Članak 25
Istovjetnost postupka izbora članova i članica

U svakoj strani ugovornici članovi i članice Komisije biraju se u istovjetnom postupku propisanom ovim Statutom.

Članak 26
Kandidiranje članova i članica

1. Udruženja građana, obrazovne institucije, znanstvene institucije, vjerske zajednice, sindikati ili 30 građana strane ugovornice mogu predložiti kandidata/kandidatkinju za člana/članicu Komisije koji/a se bira u toj strani ugovornici, uz suglasnost kandidata/kandidatkinje.

2. Postupak kandidiranja i primarne selekcije kandidata/kandidatkinja u strani ugovornici provodi selekcijski odbor.

Članak 27

Sastav i izbor selekcijskih odbora

1. Selekcijski odbor u svakoj državi čini devet članova/članica, koji moraju ispunjavati kriterije koji vrijede za izbor članova/članica Komisije, osim zabrane obavljanja istaknute političke funkcije u razdoblju od posljednje dvije godine prije raspisivanja natječaja za izbor članova i članica Komisije i u razdoblju koji obuhvaća nadležnost Komisije.
2. Članovi/članice selekcijskog odbora ne mogu se kandidirati za članstvo u Komisiji.
3. Tri člana/članice selekcijskog odbora imenuje ministar nadležan za ljudska prava, uz suglasnost skupštinskog odbora ili komisije nadležne za ljudska prava ili međunarodne odnose.
4. Tri člana/članice selekcijskog odbora biraju članovi i članice Koalicije za REKOM u strani ugovornici.
5. Prvih šest članova/članica selekcijskog odbora imenuju se, odnosno biraju, na osnovu stavka 3 i stavka 4 ovog Članka, u roku od 45 dana od dana posljednje ratifikacije međunarodnog ugovora o osnivanju Komisije.
6. Nadležni ministar proglašava izbor šestero članova i članica selekcijskog odbora i u roku od 8 dana raspisuje natječaj za izbor preostalo troje članova/članica odbora.
7. Prethodno imenovanih, odnosno izabranih, šestero članova/članica odbora nastojat će izabrati preostala tri člana/članice odbora konsenzusom, a ako to ne bude moguće onda većinom glasova.
8. Nadležni ministar, Koalicija za REKOM i članovi/članice selekcijskog odbora imenovani i izabrani na osnovu stavaka 3 i 4 ovog Članka osigurati će da najmanje trećinu članstva odbora čine žene, odnosno muškarci, i nastojat će osigurati da trećinu članstva čine predstavnici/predstavnice udruženja žrtava, uključujući i udruženja žrtava koja nisu članice Koalicije za REKOM, pod uvjetom da su registrirana najmanje tri godine prije potpisivanja ugovora o osnivanju Komisije.
9. Nadležni ministar proglašava izbor selekcijskog odbora i osigurava uvjete za njegov rad.
10. Selekcijskim odborom predsjedava najstariji/a član/članica, koji zakazuje konstitutivnu sjednicu u roku od 45 dana od dana raspisivanja natječaja iz stavka 6 ovog Članka.

Članak 28

Izbor kandidata/kandidatkinja za članstvo u Komisiji od strane selekcijskih odbora

1. Selekcijski odbor u svakoj državi u roku od 8 dana od dana održavanja konstitutivne sjednice raspisuje natječaj za izbor članova i članica Komisije u trajanju od 30 dana.

2. U roku od 8 dana od dana zatvaranja natječaja, selekcijski odbor na internet stranici nadležnog ministarstva iz Članka 27, stavka 3, objavljuje:

(a) ukupan broj prispjelih kandidatura;

(b) popis imena kandidata/kandidatkinja čije će candidature razmatrati.

3. Selekcijski odbor može odlučiti da intervjuira sve ili pojedine kandidate/kandidatkinje. Intervjui su otvoreni za javnost.
4. Selekcijski odbor može zahtijevati informacije o kandidatu/kandidatkinji od državnih organa i javnih ustanova, a oni su dužni na taj zahtjev odgovoriti hitno.
5. Selekcijski odbor će nastojati sve odluke donositi jednoglasno, a u slučaju kada je konsenzus nemoguće postići, odlučit će većinom od 5 članova/članica.
6. Selekcijski odbor ocjenjuje ispunjavanje uvjeta kandidata/kandidatkinja čije je candidature uzeo u razmatranje i sužava izbor na listu koja sadrži dva do tri puta veći broj kandidata i kandidatkinja od broja članova i članica Komisije koji se biraju u strani ugovornici.
7. U roku od 40 dana od dana zatvaranja natječaja, Selekcijski odbor objavljuje listu kandidata/kandidatkinja i dostavlja je istog dana predsjedniku/predsjedništvu strane ugovornice.

Članak 29

Izbor članova i članica Komisije od strane predsjednika/predsjedništva strana ugovornica

1. Predsjednik/predsjedništvo strane ugovornice vrši konačan izbor članova i članica Komisije koji se biraju u strani ugovornici između kandidata i kandidatkinja s liste koju mu dostavi selekcijski odbor.
2. Predsjednici/predsjedništvo strana ugovornica obavijestit će jedni druge o svojim izborima tridesetog dana od dana kada im selekcijski odbori dostave liste kandidata, prije nego što o tome obavijeste javnost.
3. Predsjednici/predsjedništvo strana ugovornica objavljuju imena članova i članica Komisije petnaestog dana od dana kada svi prime obavještenja iz stavka 2 ovog Članka.

Članak 30

Konstitutivna sjednica

1. Najstariji član/članica Komisije saziva konstitutivnu sjednicu u sjedištu Komisije u roku od 15 dana od dana izbora te predsjedava Komisijom do izbora predsjedavajućeg člana/predsjedavajuće članice.
2. Svečanom, uvodnom, dijelu konstitutivne sjednice Komisije prisustvuju predsjednici/članovi predsjedništva strana ugovornica.

3. U uvodnom dijelu konstitutivne sjednice članovi i članice Komisije potpisuju primjerak Statuta, izgovaraju i potpisuju sljedeću izjavu: "Zaklinjem se svojom čašću da ću funkciju člana/članice Komisije obavljati u skladu sa Statutom, posvećeno, nepristrano i neovisno, u nastojanju da opravdam ukazano povjerenje i doprinesem ostvarivanju ciljeva Komisije".

Članak 31

Izbor predsjedavajućeg/predsjedavajuće i usvajanje Poslovnika

1. Članovi i članice Komisije biraju predsjedavajućeg člana/predsjedavajuću članicu i usvajaju Poslovnik o radu Komisije u roku od 60 dana od konstitutivne sjednice.
2. Članovi i članice Komisije mogu odlučiti da se funkcija predsjedavajućeg/predsjedavajuće ograniči na određeno vremensko razdoblje .

Članak 32

Kvorum i odlučivanje

1. Kvorum za rad Komisije postoji kada je prisutno najmanje 14 članova i članica Komisije.
2. Komisija nastoji sve odluke donositi jednoglasno, a kada je konsenzus nemoguće postići, najmanje 14 članova i članica mora se usuglasiti za donošenje odluke.
3. Komisija može odlučiti da je za usvajanje proceduralne odluke dovoljna suglasnost obične većine svih članova i članica.

Članak 33

Prestanak mandata člana/članice

1. Članu/članici Komisije mandat prestaje istekom mandata Komisije, i u slučajevima:
  - (a) podnošenja ostavke u pisanoj formi;
  - (b) smrti;
  - (c) pravomoćne sudske odluke o ograničenju ili lišavanju poslovne sposobnosti;
  - (d) pravomoćne osude na bezuvjetnu kaznu zatvora; i
  - (e) razrješenja.
2. U slučajevima predviđenim u stavku 1, točke (a), (b), (c) i (d) ovog člana, Komisija konstatira prestanak mandata i o tome obavještava predsjednika/predsjedništvo strane ugovornice, koji/koje će u roku od 15 dana izabrati novog člana/članicu Komisije s liste koju je utvrdio selekcijski odbor u proceduri predlaganja kandidata za članove i članice Komisije.

3. Član/članica Komisije može biti razriješen/a dužnosti u slučaju neispunjavanja obaveza iz Članka 35 i Članka 37, u slučaju pravomoćne osude za kazneno djelo koje šteti integritetu i kredibilitetu člana/članice Komisije, kao i u slučaju kontinuirane nemogućnosti obavljanja dužnosti uslijed nepovoljnog mentalnog, emocionalnog ili fizičkog stanja.
4. Komisija utvrđuje prijedlog za razrješenje člana/članice uz njegovo/njeno izuzeće i dostavlja prijedlog predsjedniku/predsjedništvu strane ugovornice u kojoj je izabran/a član/članica Komisije čije se razrješenje predlaže. Prije nego što utvrdi prijedlog za razrješenje, Komisija će omogućiti članu/članici o čijem se razrješenju odlučuje da se upozna s dokazima podnijetim protiv njega/nje i predstavi dokaze u svoju korist.
5. U roku od 15 dana od dana dostavljanja prijedloga, predsjednik/predsjedništvo države odlučuje o razrješenju i, u slučaju razrješenja, bira novog člana/novu članicu Komisije s liste koju je selekcijski odbor utvrdio u proceduri predlaganja kandidata/kandidatkinja za članstvo u Komisiji.

Članak 34

Privremeno udaljenje od dužnosti člana/članice

Ako protiv člana/članice Komisije bude pokrenuta istraga za kazneno djelo koje ugrožava njegov/njen kredibilitet, ili Komisija sazna za drugu okolnost u odnosu na člana/članicu koja ozbiljno ugrožava ili može ugroziti integritet i kredibilitet Komisije, ili ako je obavljanje dužnosti člana/članice Komisije otežano zbog njegovog/njenog mentalnog, emocionalnog ili fizičkog stanja, Komisija može odlučiti da privremeno udalji člana/članicu na koga/koju se takvi razlozi odnose dok Komisija ne ispita njihovu osnovanost, odnosno dok ne prestanu postojati.

DIO VIII - PRAVA I OBAVEZE ČLANOVA/ČLANICA I OSOBLJA KOMISIJE

Članak 35

Savjesnost, neovisnost i nepristranost

1. Članovi i članice, zaposleni ili na drugi način angažirane osobe u Komisiji obavezne su postupati u skladu s odredbama ovog Statuta i drugih akata koje Komisija donosi, savjesno, nepristrano i neovisno od interesa bilo koje političke partije, vlade ili drugog organa vlasti, interesne grupe, ili druge osobe .
2. Članovi i članice Komisije i druge osobe zaposlene u Komisiji ne mogu obavljati bilo koju drugu aktivnost koja bi mogla ugroziti njihovo obavljanje dužnosti u Komisiji ili dovesti u sumnju njihovu neovisnost i nepristranost. Član/članica Komisije i drugi zaposleni u Komisiji dužni su Komisiji prijaviti postojeći ili mogući sukob interesa.
3. Ako Komisija sazna da je član/članica Komisije ili zaposleni/zaposlena u Komisiji u sukobu interesa, izuzet će tu osobu iz daljnjeg postupanja u stvari koja uključuje sukob interesa, ili će preuzeti mjere u cilju razrješenja, odnosno privremeno će udaljiti, člana/članicu, odnosno otpustiti zaposlenog/zaposlenu, iz

Komisije.

4. Ako Komisija ne bude pravovremeno obaviještena o okolnosti koja ukazuje na sukob interesa člana/članice Komisije ili druge osobe zaposlene u Komisiji, a ta osoba je sudjelovala u odlučivanju ili je preuzela radnju u stvari koja uključuje sukob interesa, Komisija će, čim za takvu okolnost sazna, ponovo razmotriti preuzetu radnju, odnosno donesenu odluku, i, ako je neophodno osigurati da se odlučivanje o tom pitanju ponovi, odnosno radnja ponovo provede, bez sudjelovanja te osobe.

Članak 36 ***Povlastice i imunitet***

1. U cilju očuvanja neovisnosti Komisije i njenog nesmetanog djelovanja, članovi/članice Komisije i zaposleni/zaposlene u Komisiji za vrijeme obavljanja svojih funkcija uživaju sljedeće povlastice i imunitete:
  - (a) imunitet od pritvora i zapljene osobne prtljage;
  - (b) imunitet od svih vrsta pravnih postupaka u odnosu na izraženo mišljenje i postupanje, u dobroj vjeri, u okviru obavljanja dužnosti; i
  - (c) izuzeće od bilo kakvog ograničenja slobode kretanja u odnosu na obavljanje poslova i zadataka Komisije, te u odnosu na odlazak i povratak u državu u kojoj obavljaju funkciju.
2. Imunitet predviđen u stavku 1, točka b. ovog člana, a u odnosu na izraženo mišljenje ostaje na snazi i poslije prestanka dužnosti člana/članice Komisije, odnosno po okončanju angažiranja u Komisiji.
3. Komisija ima obavezu ukidanja imuniteta članu/članici i zaposlenom/zaposlenoj ako utvrdi da bi imunitet spriječio tijek pravde i ugrozio povjerenje javnosti u rad Komisije.

Članak 37 ***Zaštita izvora i povjerljivih podataka***

Članovi i članice Komisije, zaposleni ili osobe na drugi način angažirane od strane Komisije imaju obavezu čuvanja tajnosti svih podataka koje saznaju za vrijeme obavljanja dužnosti u Komisiji, uključujući identitet osobe koja je dala podatke uz uvjet povjerljivosti, i ne koriste ih u osobne svrhe, sve dok Komisija ne odluči da te podatke objavi u formi službenog priopćenja. Ova obaveza se ne odnosi na općepoznate činjenice.

Članak 38 ***Status članova i članica Komisije i osoblja Komisije***

1. Članovi i članice Komisije i zaposleni u Komisiji u pravilu obavljaju dužnost puno radno vrijeme.

2. Plaće i naknade članovima/članicama, zaposlenima i drugim osobama angažiranim od strane Komisije uređuju se pravilnikom Komisije i čine sastavni dio budžeta Komisije.

DIO IX – STRUKTURA KOMISIJE

Članak 39

Izvršno Tajništvo i tematska odjeljenja

1. Komisija uspostavlja središnji ured u Sarajevu, pod nazivom Izvršno Tajništvo, čiji je zadatak pružiti tehničku, administrativnu, i operativnu podršku članovima Komisije i koordinira rad između različitih ureda i tematskih odjeljenja koje Komisija uspostavi.
2. Komisija imenuje i razrješava Izvršnog Tajnika, kao i šefove tematskih odjeljenja.
3. Zaposleni i druge osobe angažirane u Izvršnom Tajništvu i tematskim odjeljenjima Komisije angažiraju se bez obzira na državljanstvo.
4. Prilikom izbora zaposlenih i drugih osoba u Izvršnom Tajništvu, tematskim odjeljenjima, timovima, i drugim tijelima koje formira Komisija, primjenjuju se odredbe iz Članka 24, stavka 4 ovog Statuta.

Članak 40

Uredi Komisije u stranama ugovornicama

1. Komisija uspostavlja urede u stranama ugovornicama i, na prijedlog Izvršnog Tajnika, imenuje i razrješava osobe na njihovom čelu.
2. Komisija u Sarajevu, u konzultaciji s Izvršnim Tajništvom u Sarajevu i uredu u strani ugovornici, može osnovati mobilne istražne timove i područne urede u drugim mjestima na teritoriju strane ugovornice, te imenovati i razriješiti šefove timova, odnosno područnih ureda.
3. Na prijedlog Izvršnog Tajnika, Komisija može osnovati mobilni istražni tim, s ovlaštenjem da prikuplja podatke u bilo kojoj od država ugovornica.
4. Zaposleni i druge osobe angažirane u uredima u stranama ugovornicama i timovima angažiraju se bez obzira na državljanstvo.

Članak 41

Arhiv

1. Izvršno Tajništvo uspostavlja Odjeljenje za arhiv i bazu podataka Komisije koje definira metodologiju arhiviranja i digitalizacije prikupljene dokumentacije.

2. Nakon što definira metodologiju iz stavka 1, a najkasnije šest mjeseci od uspostavljanja, Odjeljenje za arhiv i bazu podataka postaje Arhiv i baza podataka Komisije, čiji je zadatak arhivirati i digitalizirati prikupljenu dokumentaciju.
3. Svaki ured u državi obavezan je uspostaviti odjeljenje za arhiv i bazu podataka, sa zaduženjem da arhivira i digitalizira dokumentaciju koju je prikupila. Ova odjeljenja najkasnije šest mjeseci od uspostavljanja postaju arhivi i baze podataka na nivou ureda.
4. Arhiv i baza podataka Komisije u Sarajevu će biti objedinjena s odjeljenjima za arhiv i bazu podataka ureda u državama, najkasnije tri mjeseca prije prestanka rada Komisije.
5. Najkasnije 15 dana prije prestanka rada, Komisija predaje kopije objedinjene arhivske građe i baze podataka državnim arhivima strana ugovornica i/ili institucijama koje imaju kapacitete za njihovo čuvanje.
6. Arhivska građa i baza podataka Komisije su nakon prestanka rada Komisije dostupni bez ograničenja svim zainteresiranim institucijama i osobama, osim dokumentacije koja podliježe obavezi čuvanja tajnosti podataka.

DIO X – FINANCIRANJE KOMISIJE

Članak 42 ***Financiranje***

1. Komisija se financira iz doprinosa strana ugovornica i donacija.
2. Doprinosi članica predstavljaju doprinose iz godišnjih budžetskih sredstava strana ugovornica, koji se opredjeljuju u redovnoj budžetskoj proceduri u toku trajanja Komisije.
3. Doprinosi strana ugovornica osiguravaju se u nominalnim iznosima koji su odgovarajući postotnom učešću država članica u ukupnom utvrđenom iznosu neophodnom za funkcioniranje Komisije.
4. Strane ugovornice će postići dogovor o doprinosima potrebnim za rad Komisije.
5. Donacije se osiguravaju iz različitih izvora, kako međunarodnih organizacija tako i domaćih pravnih osoba.
6. Donacije predstavljaju „sredstva kojima se direktno upravlja“ i koriste se u skladu s ugovorima koje će Komisija sklapati s međunarodnim organizacijama i domaćim pravnim osobama.
7. Prilozi Komisiji u naturi, uključujući i takve priloge strana ugovornica ne mogu se smatrati dijelom doprinosa iz Članka 42, stavka 2.

Članak 43
Financijsko izvještavanje

1. Izvršno Tajništvo priprema godišnje izvještaje o izvršenju osnovnog budžeta, u skladu s financijskim pravilnicima Komisije.
2. Izvršno Tajništvo priprema izvještaje o korištenju donacija, u skladu s financijskim pravilnicima Komisije i sa zahtjevima financijera.
3. Nezavisni revizor obavlja godišnju nezavisnu reviziju korištenja osnovnih budžetskih sredstava i donacija koja su dobivena od strana ugovornica ili drugih donatora. Konačne rezultate revizije, nakon odgovarajućeg procesa i uz komentare Komisije, Komisija stavlja na uvid javnosti.
4. Izvještaji iz stavaka 1 i 2 ovog Članka podliježu reviziji od strane nezavisnog revizora.

DIO XI - ZAVRŠNI IZVJEŠTAJ KOMISIJE

Članak 44
Izrada i objavljivanje završnog izvještaja

1. Tri mjeseca prije kraja svog mandata Komisija objavljuje završni izvještaj.
2. Komisija predaje istovremeno završni izvještaj predsjednicima/predsjedništvu strana ugovornica i objavljuje ga na internet stranici Komisije istovremeno na svim službenim jezicima strana ugovornica, na engleskom jeziku, i u audio formatu.
3. Komisija ima obavezu da istovremeno, ili nakon, predaje završnog izvještaja učini javno dostupnim i njegov sažetak.

Članak 45
Sadržaj završnog izvještaja

1. Završni izvještaj uključuje: uvod; relevantne činjenice o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava, a u skladu sa zadacima Komisije izloženim u Članku 14 Statuta; popise ljudskih gubitaka, mjesta zatvaranja, zatvorenih osoba i osoba koja su pretrpjele mučenje; i, preporuke.
2. Preporuke se, između ostalog, odnose na:
  - (a) daljnje korake strana ugovornica prema unapređenju povjerenja među državama i zajednicama na teritoriju nekadašnje SFRJ;
  - (b) odgovarajući model materijalnih i simboličkih reparacija, način za reformu institucija i mehanizme kojima se osigurava integracija utvrđenih činjenica u obrazovne sisteme strana ugovornica;

(c) način praćenja primjene preporuka Komisije, a što može uključiti i prijedlog osnivanja posebnog mehanizma za ostvarivanje te svrhe.

Članak 46

Nalazi o ratnim zločinima i teškim kršenjima ljudskih prava

1. Komisija ima ovlaštenje da, na osnovu utvrđenih činjenica, u završnom izvještaju konstatira da postoji ozbiljna sumnja da je određena osoba počinila ratni zločin odnosno teško kršenje ljudskih prava. Takav nalaz nema učinak sudske presude, niti prejudicira ishod eventualnog sudskog postupka.
2. U završnom izvještaju, Komisija ne može donijeti nalaz protiv neke osobe ako nije preuzela sve razumne korake da:
  - (a) obavijesti tu osobu o svojoj namjeri da donese takav nalaz;
  - (b) priopći toj osobi sadržaj nalaza, podatke na osnovu kojih se nalaz donosi, i razloge na kojima je nalaz zasnovan;
  - (c) pruži toj osobi mogućnost da u razumnom roku odgovori na predloženi nalaz; i,
  - (d) provjeri nalaz o preminuloj osobi iz najmanje tri neovisna izvora.
3. U pogledu slučajeva koji su procesuirani u prisutnosti optuženog, pred međunarodnim ili domaćim sudovima, Komisija će u završnom izvještaju uputiti na odgovarajuću presudu. Komisija pri tome može utvrđivati nove činjenice.

Članak 47

Obaveza parlamenata i vlada da razmotre završni izvještaj

1. Nakon objavljivanja završnog izvještaja, predsjednik/predsjedništvo svake strane ugovornice dostavlja izvještaj predsjedniku parlamenata. U roku od mjesec dana nakon primanja izvještaja, predsjednik parlamenta saziva posebnu sjednicu parlamenta radi razmatranja nalaza i preporuka iz izvještaja, ili stavlja ovu temu na dnevni red redovnog zasjedanja. Na sjednici sudjeluje i jedan ili više članova Komisije.
2. U roku od 6 mjeseci nakon objavljivanja završnog izvještaja Komisije, vlada u svakoj strani ugovornici usvaja i objavljuje u službenom listu strane ugovornice stav o provođenju preporuka.
3. U razumnom roku nakon odgovora vlade iz stavka 2 ovog Članka, predsjednik parlamenta u svakoj strani ugovornici saziva specijalnu sjednicu parlamenta radi razmatranja odgovora vlade i mogućeg angažiranja parlamenta u cilju provođenja preporuka Komisije.

DIO XII – RAZNO

Članak 48 *Kaznene odredbe*

1. Svaka osoba koja:
  - (a) svjesno da lažan podatak Komisiji, odnosno organu ili osobi koja djeluju u njeno ime;
  - (b) prijetnjom, silom, činjenjem ili obećanjem koristi navede drugu osobu na davanje lažnog podatka ili nedavanje podatka Komisiji, odnosno organu ili osobi koji djeluju u njeno ime;
  - (c) uništi neki dokument ili predmet u namjeri sprečavanja Komisije da provede istraživanje; ili
  - (d) objelodani ili na drugi način otkrije podatak koji je Komisija primila uz uvjet povjerljivosti, ili otkrije identitet osobe koja je dala podatke uz uvjet povjerljivosti, smatrat će se da je izvršila kazneno djelo kažnjivo kaznom zatvora do 1 godine, ili novčanom kaznom koja je ekvivalentna iznosu do 5,000 eura.
2. Sankcije iz stavka 1 se primjenjuju i na službenu ili privatnu osobu koja bez opravdanog razloga odbije postupiti prema zahtjevu Komisije, odnosno organa ili osobe koja djeluju u njeno ime, za dostavljanje, odnosno stavljanje na uvid, dokumenta ili drugog izvora.
3. U slučaju da osoba odbije odazvati se pozivu, ili odbije dati izjavu Komisiji, primjenjuju se odredbe Članka 17, stavak 8, ovog Statuta.

Članak 49 *Uloga Komisije u kaznenom procesuiranju*

Komisija ima ovlaštenje da:

- (a) preporuči da, u slučaju da osoba za koju Komisija ima ozbiljnu sumnju da je izvršila ratni zločin ili drugo teško kršenje ljudskih prava priopći Komisiji podatke od značaja za otkrivanje lokacije s posmrtnim ostacima nestalih osoba, ili za otkrivanje mogućih drugih počinitelja i drugih djela, to bude uzeto, na zahtjev optuženog, od strane suda pred kojim se povede kazneni postupak kao olakšavajuća okolnost od bitnog značaja pri odmjeravanju visine kazne;
- (b) predloži počinitelja kaznenog djela za djelomično pomilovanje ako to nije u suprotnosti sa zakonskim odredbama odnosne države, ako priopći Komisiji podatke od značaja za otkrivanje lokacije s posmrtnim ostacima nestalih osoba, ili za otkrivanje mogućih drugih počinitelja i drugih djela; i
- (c) predloži izvanredno ublažavanje kazne počinitelju kaznenog djela ako to nije u suprotnosti sa zakonskim odredbama odnosne države, ako priopći Komisiji podatke od značaja za otkrivanje

lokacije sa posmrtnim ostacima nestalih osoba, ili za otkrivanje mogućih drugih počinitelja i drugih djela.

DIO XIII - ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 50 ***Završetak rada Komisije***

1. Nakon objavljivanja završnog izvještaja, Komisija završava rad u roku od tri mjeseca.
2. U tom vremenskom razdoblju poduzimaju se mjere sistematiziranja, raspoređivanja i čuvanja Arhiva, raspoređivanja imovine, ispunjavanja obaveza prema trećim osobama, distribucije i predstavljanja završnog izvještaja, kao i izrada financijskih izvještaja i izvještaja o radu Komisije.

Članak 51 ***Stupanje Statuta na snagu***

1. Original ovog Statuta, čiji se tekstovi na albanskom, bosanskom, crnogorskom, hrvatskom, makedonskom, slovenskom i srpskom smatraju jednako autentičnim, pohranjuje se kod nadležnog organa Bosne i Hercegovine kao zemlje domaćina.
2. Strane ugovornice će o ratifikaciji obavijestiti ostale strane ugovornice.
3. Statut stupa na snagu prvog dana u mjesecu nakon isteka petnaest dana od datuma posljednje ratifikacije.